

Minnesanteckningar

Lärarutbildningskonventet 11 dec 2024,
Zoom-möte

Närvarande

Andreas Alm Arvidsson	KTH	
Ninnie Andersson	Stockholms Konstnärliga högskola	
Anna Backman-Bister	Kungliga Musikhögskolan	
Bodil Bävner	SKR	
David Carlsson	Mälardalens universitet	
Stina O' Connell	Stockholms Konstnärliga högskola	
Joakim Edsjö	Stockholms universitet	
Oskar Eriksson	Utbildningsdepartementet	
Annika Falthin	Kungliga Musikhögskolan	
Katarina Florin	Högskolan i Gävle	
Åsa af Geijerstam	Uppsala universitet	
Helena Grundén	Högskolan Dalarna	
Robert Gunnarsson	Jönköping University	
Anna Hagborg	Uppsala universitet	
Maria Hedström	Jönköping University	
John Hellström	Gymnastik- och idrottshögskolan	
Linnea Hietala	Chalmers	
Annelie Holmberg	Konstfack	
Ola Holmström	Malmö universitet	<i>sekretariat</i>
Johan Hyrén	Högskolan Väst	
Elisabeth Jennfors	Malmö universitet	
Erika Johansson	Konstfack	
Mare Johansson	Malmö universitet	<i>sekretariat</i>
Jonas Jones	Gymnastik- och idrottshögskolan	
Johan Krantz	Linnéuniversitetet	
Lars-Erik Lauritz	Umeå universitet	
Anders Linde-Laursen	Malmö universitet	<i>ordförande</i>
Johan Linder	Sveriges Lärare	
Anna Lindqvist	Umeå universitet	
Johan Lundh	Karlstads universitet	
Håkan Löfgren	Linköpings universitet	
Catharina Magnusson	Linköpings universitet	
Jenny Magnusson	Södertörns högskola	
Anna-Lena Månsson	Malmö universitet	
Camilla Månsson Waldehagen	Mittuniversitetet	
Sinikka Neuhaus	Lunds universitet	
Mattias Nilsson	Högskolan i Halmstad	
Victoria Nilsson Lissvall	Utbildningsledarnätverket	
Cathrine Norberg	Umeå universitet	<i>vice ordförande</i>
Per Norström	KTH	

Hanna Palmér	Linnéuniversitetet
Annbritt Palo	Luleå tekniska universitet
Petra Pauli	Högskolan i Borås
Kajsa Paulsson	Högskolan i Borås
Anders J. Persson	Södertörns högskola
Karin Rudsberg	Örebro universitet
Maria Svensson	Göteborgs universitet
Nina Thelander	Karlstads universitet
Pia Thornberg	Högskolan Kristianstad
Charlotte Tullgren	Högskolan Kristianstad
Therese Welén	Mälardalens universitet

1. Sammanträdets öppnande

Ordförande Anders Linde Laursen hälsar ledamöterna välkomna.

2. Val av justeringsperson

Stina O' Connell, Stockholms konstnärliga högskola, väljs att tillsammans med ordföranden justera mötets minnesanteckningar.

3. Fastställande av dagordning

Inga övriga ärenden anmäls.

4. Föregående minnesanteckningar

Inga synpunkter framförs på minnesanteckningarna från föregående möte.

5. Meddelanden

5.1 Rapport från SUHF:s expertgrupp för lärarutbildning

Anders Linde-Laursen och Cathrine Norberg rapporterar från det senaste mötet i SUHF:s expertgrupp för lärarutbildning. Under mötet konstaterades att samtliga 27 lärosäten i landet som har lärarutbildning har medgett att SUHF kan ingå som avtalspart för lärosätena i relation till ULF. Vidare berördes att den aviserade nationella ULF-Bazaren har varit framflyttad i avvaktan på forsknings- och innovationspropositionen, som beräknades att offentliggöras i slutet av december månad. Efter föreliggande LUK-möte har dock propositionen kommit (13 dec) och ULF-Bazaren som skulle genomföras den 18 december blir ett diskussionstillfälle för de NUB-deltagare som har möjlighet att medverka, medan Bazaren genomförs den 30 januari. I sammanhanget kan också noteras att Sebastian Björnhammer är utsedd som ny kanslichef för ULF.

Vidare berördes frågor i anslutning till samverkansgruppen mellan SUHF och Skolverket. Här bland framhålls att det råder viss osäkerhet kring arbetet med regionaliseringen av Skolverket, och det är oklart om fler regionala kontor kommer att etableras.

Det nationella professionsprogrammet och arbetet i Rådet för professioner i skolväsendet utgjorde ett annat viktigt tema under expertgruppens möte. Bland annat konstaterades att såväl lärosäten som huvudmän börjar få allt fler frågor gällande programmet och dess utformning och villkor. I det sammanhanget påtalas betydelsen av det fortsatta arbetet med att utveckla informationsinsatser kring programmet i de avseenden som det är möjligt (tex information om redan planerad kursverksamhet, även om krav och villkor för de olika meriteringsnivåerna kan komma att bli justerade).

5.2 Rådet för professioner i skolväsendet

Det senaste mötet i Rådet för professioner i skolväsendet ägde rum den 3 december och ägnades till stor del åt remissvaret på Skolverkets förslag om utformningen av ett nationellt professionsprogram. Från Skolverkets sida framhölls såväl positiv respons som konstruktiva förslag på anpassningar. Bland kommentarerna uppmärksammades bland annat viktiga aspekter kring ekonomi, och i vilken grad som professionsprogrammet bör medge såväl fördjupning som breddning i form av utökad ämnesbehörighet. Remissen från Sveriges Lärare ägnades särskild uppmärksamhet. Enligt tidigare information har Sveriges Lärare tydligt uttryckt att meriteringssystemet bör bestå av ytterligare en meriteringsnivå, att Skolverkets förslag om övergångsregler för lärare som varit yrkesverksamma mer än 12 år bör genomföras innan programmet träder i kraft, och att en utredning bör tillsättas för att se över hur professionsprogrammet kan kopplas till lärarlönelyftet och karriärreformen/första lärarreformen, samt vilka befattningar som ska ges till meriterade lärare. Under mötet medverkade statssekreterare David Lindberg som delade med sig av sina reflektioner kring remissvaren. Bland annat framkom att det råder viss osäkerhet i fråga om regeringen kan fatta besluta om det Nationella professionsprogrammet i mars i enlighet med tidigare avisering. Om så inte kan bli fallet kommer startdatum för professionsprogrammet att skjutas fram från den 1 september 2025 till den 1 januari 2026.

5.3 Utredning av samarbete inom ämneslärarutbildning, SUHF

LUKs vice ordförande Cathrine Norberg informerar om ett nyligen uppstartat utredningsuppdrag från SUHF som hon leder, och som syftar till att belysa lärosätessamarbete kring utbildningsutbud inom ämneslärarutbildningen. Ola Holmström, Malmö universitet, ingår som utredningssekreterare i arbetet.

Utredningen är ett av tre delprojekt som bedrivs parallellt och i samverkan med varandra. Det andra delprojektet avser att belysa samarbete mellan lärosäten kring professionsutbildningar inom hälso- och sjukvården, och leds av Kerstin Tham i samarbete med Anna Humble, Karolinska institutet. Det tredje delprojektet leds av Pam Fredman, och detta delprojekt har en mera övergripande och generell utgångspunkt i frågan kring lärosätessamverkan.

Samtliga delprojekt ska använda och bygga vidare på rapporten *Styrningen av lärosätenas utbildningsutbud*. Så kan akademien ta större ansvar för framtidens kompetensbehov. Rapporten har skrivits av Ingeborg Amnéus och Pam Fredman, och utgör en del av arbetet inom ramen för SUHF:s expertgrupp för analys. Rapporten kan nås via den här länken:

<https://suhf.se/app/uploads/2024/07/Styrningen-av-larosatenas-utbildningsutbud-Amneus-Fredman-juni-2024.pdf>

5.4 Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll (SOU 2024:80)

Under året har regelverket kopplat till återvändande för den person som har ett verkställbart beslut om avvisning eller utvisning utretts på uppdrag av regeringen. Utredningen har uppmärksamats inom Lärarutbildningskonventet med anledning av eventuella förslag kring anmälningsplikt för lärare. Den 26 november offentliggjordes utredningens slutbetänkande (SOU 2024:80). Av detta framgår bland annat att hälso- och sjukvården, skolan och socialtjänsten är samhällsfunktioner som inte föreslås att omfattas av en uppgiftsskyldighet över huvudtaget.

5.5 En ny lag om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor (Ds 2024:21)

Den 1 oktober offentliggjordes promemorian *En ny lag om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor* (Ds 2024:21). I promemorian lämnas ett antal förslag på undantag från krav på etikprövning, och utredningen föreslår att en mängd forskning ska undantas från krav på etikgodkännande, för att i stället hanteras internt inom forskningshuvudmannens organisation. Detta berör vad som benämns som mindre riskfylld forskning, och där forskningspersonen samtyckt till behandlingen av uppgifterna, eller där personuppgifter har getts allmän spridning eller finns i allmänna och inte sekretessreglerade handlingar.

5.6 Skandinavisk lärarutbildningskonferens/LUKs vårkonferens 2025

Anders Linde-Laursen uppdaterar LUKs ledamöter inför kommande Skandinaviska lärarutbildningskonferens/LUKs vårkonferens som görs i samarbete med *Læreruddannelsesnet* i Danmark och *Universitets- og høyskolerådet* (UHR) i Norge, och som äger rum den 21-23 maj 2025 i Malmö. Enligt tidigare information planeras bland annat för medverkan av en forskare per land som presenterar utifrån konferenstemat "Det professionsgemensamma: aktuella frågor och utvecklingslinjer inom lärarutbildning i Sverige, Norge och Danmark." Efter förslag från ledamöter i Lärarutbildningskonventet har Ulrika Bergmark, professor i pedagogik vid Luleå tekniska universitet, fått en förfrågan och tackat ja till att medverka. Därutöver har Nordiska ministerrådet samt Sveriges Lärarstudenter och dess motsvarigheter i Danmark och Norge kontaktats med en förfrågan om medverkan från deras sida.

Nästa möte i planeringsgruppen för konferensen är den 17 december.

5.7 Arbetet med LUKs alumnenkät, kort uppföljning från föregående LUK-möte

Under föregående LUK-möte den november 13 november diskuterades det pågående arbetet med en översyn av LUKs alumnenkät, som görs inom ramen för en arbetsgrupp som utsetts av LUKs ledamöter. I gruppen ingår Anna Hagborg (Uppsala universitet), Johan Hyrén (Högskolan Väst), Sofia Kvist

Lindholm (Linköpings universitet), Daniel Berlin (Göteborgs universitet) och Ola Holmström (Malmö universitet).

Av underlaget framkommer ett starkt stöd för att ändra periodiciteten för undersökningen från två till tre år. Därtill framträder ett starkt stöd för att göra nödvändiga förändringar gällande enkätfrågorna, samtidigt som fortsatta möjligheter att göra jämförelser över tid bör beaktas.

Efter Anders Linde-Laursens sammanfattning informerar Anna Hagborg om att arbetsgruppen har sitt andra möte med SCB gällande alumnenkäten den 17 december, och att gruppens arbete sedan kommer att fortgå under våren.

6. Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning: framåtblickande reflektioner

Den 3 december presenterade Lärarutbildningsutredningen sitt betänkande *Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning* (SOU 2024:81). Anders Linde-Laursen inleder med att konstatera att betänkandet är omfångsrikt, och att förändringar och nya villkor för lärosätena att bedriva lärarutbildning föreslås inom en rad olika områden. Av betänkandet föreslås till exempel:

- Att det ska ställas krav på lägst betyg C i Svenska 3 eller Svenska som andraspråk 3 för tillträde till grundlärarutbildning med inriktning mot F–3 och 4–6 samt till ämneslärarutbildning. För tillträde till förskollärarutbildning ska betyget D gälla.
- Att det minskade antalet lärar- och förskollärarstudenter som följer på detta inte leder till motsvarande minskning av lärosätenas takbelopp. Utredningen föreslår vidare att det införs högre ersättningsbelopp för ämnesstudierna inom HTJS-området och NTF-området.
- Att lärosätenas gemensamma ansvar för lärar- och förskollärarutbildningar tydliggörs, genom uppdrag i regleringsbrev att gemensamt planera utbud och dimensionering. En viktig del av detta ska vara att komma överens om ansvar för ämneslärarutbildning i små ämnen, genom att gemensamt planera vilka lärosäten som ska erbjuda de ämnena. I utredningens diskussioner kring ett utökat samarbete påtalas på flera ställen betydelsen av att lärosätena samverkar med kommunerna kring Lärcentrum.
- Att försöksverksamheten med KPU 60 och KPU 75, och satsningen på arbetsintegrerad lärarutbildning (AIL) ska förlängas. Vidareutbildning av lärare och förskollärare (VAL) ska permanentas.
- Att ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier ökas med 15 högskolepoäng. I sammanhanget betonas grundläggande läsinlärning, matematikutveckling, språkutvecklande arbetssätt och ledarskap. Av betänkandet framträder en fortsatt stark betoning på kognitionsvetenskap.

- Att studier i utbildningsvetenskaplig kärna reduceras från 60 hp till 45 hp. Som exempel kan nämnas att vetenskapsteori, forskningsmetod och skolhistoria tas bort, medan betydelsen av evidensbaserade metoder tillkommer.
- Att examensmålen reduceras något i omfång, och samtidigt uppdateras "så att alla lärarutbildningarna tydligare ger studenterna kunskap och förmåga kopplade till den kommande yrkesverksamheten" och till "evidensbaserade vetenskapliga metoder".
- Att författningsändringarna träder i kraft den 1 juli 2027.
- Att ändringarna i tillträdesbestämmelserna ska gälla utbildning som startar efter den 15 augusti 2027.

Vidare noteras att betänkandet har skickats ut på remiss och att sista datum för remissvar är den 19 mars 2025.

I enlighet med dagordningen delas ledamöterna in i mindre grupper för att diskutera och delge varandra sina första intryck och perspektiv på utredningens förslag. Tio grupper tillskapas.

Efter gruppdiskussionerna ger varje grupp en kortare sammanfattning av diskussionerna inom gruppen i plenum. En aspekt av utredningen, som framhålls av i princip alla grupper, är att det förmodade resurstillskottet är lika välkommet som avgörande för lärosätenas möjlighet att fortsatt bedriva lärarutbildning med hög kvalitet. Betydelsen av resurstillskott har påtalats från lärosätenas och från Lärarutbildningskonventets håll vid upprepade tillfällen under Lärarutbildningsutredningens arbete. I sammanhanget framhålls särskilt att regeringen i budgetpropositionen för 2025 har aviserat en utredning om resurstilldelningssystemet, och med detta också den stora betydelsen av att en sådan utredning inte tar bort de resurstillskott till lärarutbildningarna som skrivs fram i Lärarutbildningsutredningens förslag.

Parallellt med stora förhoppningar om ett resurstillskott uttrycks en oro kring effekterna av utredningens förslag avseende skärpta tillträdeskrav. Detta gäller såväl i frågor som berör den totala studenttillströmningen, som i frågor som handlar om tillströmningen av studenter till specifika ämnen eller ämnesområden. I det senare fallet ges exempel på hur ämneskompetenta studenter med goda gymnasiebetyg inom t ex naturvetenskapliga eller estetiska ämnen hade stängts ute från lärarutbildningen för att de inte uppfyller kraven på betyget C i svenska. Därtill framhålls att de skärpta tillträdeskraven förväntas att slå olika hårt mot olika lärosäten.

Vidare konstateras att förändringar av examensmålsbeskrivningar, ett delvis förändrat fokus inom utbildningsvetenskaplig kärna och en omfördelning av högskolepoäng mellan utbildningsvetenskaplig kärna och ämne/ämnesdidaktik kommer att medföra ett omfattande förändringsarbete avseende ett mycket stort antal kurser inom landets lärarutbildningar, och detta gäller såväl kursernas form som

dess innehåll. I det sammanhanget påtalas också en oro kring en ökad detaljstyrning avseende lärarutbildningarnas innehåll, och hur detta förhåller sig till den akademiska frihet som är en grundförutsättning för akademien och som lärosätena starkt värnar om. I det sammanhanget påtalas också oklarheter i fråga om vad som avses med evidensbaserade metoder, och huruvida sådana alltid kan och bör betraktas som översättningsbara i skilda skolkontexter med skilda villkor och förutsättningar. Ett annat tema som diskuterades inom flera grupper var ökade krav på nationell samverkan mellan lärosätena avseende lärarutbildning. Detta gäller inte minst utredningens förslag om att SUHF och Lärarutbildningskonventet skulle kunna ta ett nationellt ansvar i samverkansfrågor, vilket för konventets del inte är förenligt med hur arbetet inom konventet bedrivs eller med de premisser på vilka ledamöterna medverkar i konventet.

Under gruppdiskussionerna diskuterades också om Lärarutbildningskonventet skulle skriva remiss på betänkandet. Från gruppernas återkoppling framkom flera olika perspektiv och synsätt på frågan, och konventets arbetsutskott kommer att med dessa som utgångspunkt diskutera vidare frågan vid nästa möte i utskottet den 8 januari.

7. Övrigt

Inga övriga ärenden är anmälda.

8. Mötet avslutas

Minnesanteckningar förda av Ola Holmström (Malmö universitet)

Justerade av Anders Linde-Laursen (ordförande) och Stina O' Connell (Stockholms konstnärliga högskola)